

Nr 271

Av fröken **Elmén** och herr **Rimmerfors**, om *skärpning av straffen för olaga befattning med narkotika.*

Att narkotikatraffiken är en företeelse av världsformat framgick klart också av den rapport som vid Förenta Nationernas generalförsamling 1959 överlämnades från FN:s narkotikakommission (The Commission on Narcotic Drugs) och FN:s permanenta centralkommitté för opiumfrågor (The Permanent Central Opium Board).

Man avger där bland annat följande omdöme om den internationella narkotikasituationen:

»På det hela taget har den illegala internationella narkotikafloden hållit sig på en hög nivå, och kommissionen känner ingen som helst anledning till självbelåtenhet.»

Kommissionen påpekar i fortsättningen att huvudparten av den illegala narkotikatraffiken alltjämt gäller opium, opiumkaloider och cannabisprodukter. Beträffande kokaintraffiken uttrycker kommissionen sin oro över den tydligen mycket välorganiserade, hemliga affärsverksamhet som bedrivs från ett antal sydamerikanska stater. I en tidigare rapport, gällande en undersökning i samarbete med The International Criminal Police Organisation, heter det att »kommissionen konstaterat en betydande omfattning av den illegala narkotikatraffiken över hela världen, med tydliga tecken på tillväxt inom vissa områden».

Det har under de senare åren blivit klarlagt att även Sverige på ett oroande sätt dragits in i farozonen, när det gäller narkotika. Såväl medicinalstyrelsen som polismyndigheterna har gjort erkännansvärda insatser för att komma till rätta med denna inte minst för ungdomen katastrofala utveckling. Hitills har man dock trots alla försök att beivra den illegala handeln med narkotika och att göra de narkotiska produkterna mindre lätt åtkomliga främst kommit underfund med att problemet är av en storleksordning, som man för några år sedan stod helt främmande för.

Stockholms speciella narkotikaåklagare, stadsfiskal Sten Warholm, som med stor energi gått in för att röja upp i storstadens narkotikaslum, konstaterar i offentliga uttalanden att narkotikamissbruket i Stockholm alltjämt visar tendens att öka och att han har brist på utredningspersonal.

Pressen omvittnar så gott som dagligen nya exempel på narkotikamissbrukets grepp om vissa ungdomskategorier i det svenska samhället, givetvis

först och främst i storstäderna. Men det råder ingen tvekan om att epidemien är på väg ut över landet.

Marodörerna är i dessa sammanhang de samvetslösa »affärsmän», som tjänar som mellanhänder. Uppenbarligen finns det ett icke ringa antal sådana också i Sverige, som nu lever på ungdomarnas nyfikenhet på narkotikarusets omskrivna njutningar, men än mer på det pockande behov av fortsatt narkotikarus hos de redan invanda, ett behov som driver dem till nästan vilka offer som helst för att komma över olika slag av narkotika. Det har visat sig att mellanhänderna mestadels utgörs av tidigare straffade personer, som med kall hänsynslöshet utnyttjar olyckliga människors alltmer stegrade behov av bedövningsmedel eller stimulantia.

Dessa personer hyser vanligen ingen respekt för de straff, som enligt svensk lag kan drabba den som sysslar med illegal narkotikahandel. Straffet är som bekant enbart dagsböter eller fängelse i högst sex månader. Enligt motionärernas mening bör dessa straffsatser avsevärt höjas. Denna uppfattning delas av ansvariga polismyndigheter.

De vägar på vilka narkotikan illegalt förs ut på den svenska marknaden är i huvudsak följande fyra: utnyttjande av läkarrecept, ofta under angivande av falskt namn eller sanningslösa uppgifter om sjukdomens art, vidare egna receptförfalskningar, vidare inbrott i apotek och läkemedelsförråd samt slutligen smuggling. Sistnämnda företeelse har, i varje fall mätt med internationella mått, förhållandevis ringa omfattning. I mindre kvantiteter kommer dock vissa preparat i brev eller korsband från utlandet. Vissa svenska utlandsresenärer medför hem ett större eller mindre parti, avsett att ekonomisera resan, och nu och då gör polisen ett större beslag. Nyårsdagen i år beslagtogs sålunda i en sydsvensk hamnstad ett helt kilogram palfium, ett cannabispreparat, med ett utförsäljningsvärde av 15 000—20 000 kronor. En tjugutvårig studerande från Stockholm dömdes nyligen för insmuggling av 7 000 tabletter, avsedda att försäljas till ett pris av en krona per styck. Inköpsvärdet är 15 öre. I det fallet kunde han således dömas för ocker.

Inte minst med tanke på att narkotikamissbruket i Sverige redan skördat åtskilliga dödsoffer och dessutom håller på att infektera vissa grupper av skolungdom måste statsmakterna med långt större allvar än hittills gå in för dess bekämpande. Vad som hittills gjorts är värt allt erkännande. Kriminalstatspolisen har en speciell rusgiftssektion under ledning av kommissarie Hj. Friberg. Stockholms stads kriminalpolis har utöver stadsfiskal Warholm en 1:ste kriminalassistent, som ägnar sig åt undersökningar. Stora behov föreligger ytterligare, när det gäller spaningspersonal.

Det vore önskvärt att statspolisen finge upprätta en speciell central för kampen mot narkotikamissbruket. Här står så stora värden på spel att skadeverkningarna måste elimineras redan på ett tidigt stadium genom förebyggande åtgärder. Dessutom är problemet inte längre enbart ett stockholmsproblem.

Övriga åtgärder som återigen borde aktualiseras är förbud mot telefonrecept samt möjligen införandet av numrerade receptblock med särskild färg för narkotikaordinationer.

För att komma till rätta med den illegala handeln med narkotika torde det vara nödvändigt med sådan straffskärpning, att straffet verkar avskräckande. Motionärerna tillåter sig, utan framläggande av eget lagförslag, att ifrågasätta om inte straffsatserna i 12 § narkotikakungörelsen borde höjas till i huvudsak följande straffbestämmelser: För olaga innehav av narkotika till dagsböter, lägst 40 kronor, samt om förseelsen kan anses som grov till fängelse. Som grov måste förseelsen betraktas, om vederbörande tidigare dömts för brott mot narkotikakungörelsen eller genom sanningslösa uppgifter om sin person och sina förhållanden skaffat sig narkotikan. Ännu allvarligare måste straffbestämmelserna bli, om det gäller överlåtelse av narkotika. Då borde två månaders fängelse vara minimistraff. Betraktas brottet som grovt, exempelvis om vederbörande tidigare dömts för liknande förseelse, eller överlåtelsen skett till flera och om den medfört vinning, bör vederbörande kunna dömas till fängelse upp till fyra år.

Med hänvisning till vad ovan anförts får vi härmed föreslå,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om sådant förslag till skärpning av straffbestämmelserna för olaga innehav och olaga överlåtelse av narkotika, att straffet verkar avskräckande, samt att åtgärder i övrigt vidtages för att komma till rätta med narkotikamissbruket.

Stockholm den 26 januari 1960

Brita Elmén

Einar Rimmerfors